

Hrdina naší doby: ekonomicky myslící soudce

eFocus

Nové soukromé právo, zejména v podobě nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích, otevírá poměrně široký prostor pro soudní uvážení. Zákonná úprava svěřuje soudcům osudy stran sporu v takové míře, že často požaduje, aby se soudce „obul do bot“ příslušného účastníka a předvídal jeho vůli.

Tak např. v rámci interpretačních pravidel se již ustupuje od priority jazykového výkladu právního jednání a prvenství naopak získává skutečná vůle jednající osoby. V případě změny vnějších okolností zase zákonodárce ponechává zcela na soudci, aby rozhodl, zda závazek takovou změnou dotčený jenom změní, anebo zcela zruší.

Vedle toho se stále více přidává na významu a váze soudním rozhodnutím. I když české právní prostředí i nadále není postaveno na precedentním principu rozhodování soudů, již se uzákonilo právo na jednotné rozhodování. A tak každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již rozhodnut byl, a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích. Pokud by přece jen soud rozhodnul jinak, musí důvody takové odchylky přesvědčivě vysvětlit. Stejným směrem se vyvíjí i judikatura Ústavního soudu, který opakovaně v rámci svých rozhodnutí vyslovil názor, že by obecné soudy v celé řadě případů neměly být vázány doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a dokonce musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu.

Uvedené by ve své vzájemné interakci mělo vést k tomu, že se u osoby soudce bude klást stále větší důraz nejen na jeho právní kvalifikaci a odbornost, ale i na míru empatie. Z pohledu transakčních advokátů, kteří se na denní bázi zabývají prolínáním ekonomické efektivity a právní dovolenosti záměrů klientů, si klademe otázku, zda a jak dobře se může soudce postavit na místo podnikatele a předvídat jeho vůli. Je pravdou, že někteří soudci jdou s dobou a vedle právního vzdělání mají i vzdělání ekonomické. Většinou se ale jedná o soudce vyšších instancí, kteří současně působí v akademickém prostředí. Soudce vybaveného poznatky z ekonomických oborů a ovládajícího ekonomickou analýzu práva by jistě bylo možné označit za hrdinu naší doby. Tím se ale předestřené téma nevyčerpává a problém neřeší. Vedle uhlazené teorie je zde totiž praxe – praxe obchodníků, podnikatelů, investorů. Aby soudce mohl skutečně nalézt vůli podnikatele, pak musí jako podnikatel myslet. Myslet prakticky, to se z knih nikdo nenaučí. Vzniká tak jistá obava, zda teoretické ekonomické vzdělání v takovém případě nebude naopak někdy na škodu. Teoreticky správné řešení totiž většinou neodpovídá praktickým potřebám. Můžeme ale od soudce žádat, aby měl i zkušenosti obchodníka? To jistě nikoliv. Jistým řešením by mohlo být jmenování soudců z řad praktikujících právníků, kteří byli po určitou dobu v přímém kontaktu s komerčním prostředím a stáli po boku podnikatelům.

Nové soukromé právo tak přináší pro soudce velké výzvy. Soudci budou muset vytvářet soudní praxi, a je třeba doufat, že tato praxe nebude podnikatelské prostředí brzdit, ale rozvíjet. Vždyť je to právě aplikace práva, co je jedním z rozhodujících faktorů domácích i zahraničních investorů pro realizaci jejich záměrů a projektů. Volejme tedy po soudcích nové doby!

JUDr. Vladimíra Knoblochová, DiS.,
partner, advokát
DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Mgr. Konstantin Lavrushin,
spolupracující advokát
DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - listopad 2015.

Nové číslo EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout **ZDARMA na App Store, Google Play a Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Lukáš Vacek a Peter Perniš novými vedoucími advokáty Aegis Law](#)
- [endors staví advokacii na pozornosti již deset let. Výročí oslaví 10 událostmi pro klienty](#)
- [Mezinárodní advokátní kancelář bpv BRAUN PARTNERS slavila 20 let](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #13: Jak investují lidé, kteří chtějí majetek nejen vytvořit, ale i ochránit](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #12: Skrytá slabina úspěchu: zakladatelský paradox v řízení bohatství](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Partner BBH Tomáš Sedláček obdržel prestižní ocenění „Lawyer of the Year“ na IFLR Europe Awards 2026 v Londýně](#)
- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)